

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. I. Senegallien. hæreditatis. An institutus in usufructu, non dato alio hærede in proprietate, remaneat hæres universalis, vel potiùs hæreditas debita sit venientibus ab intestato; Et quatenus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

D E

HÆREDE ET HÆREDI- TATE

DISCURSUS PRIMUS. SENOGALLIEN. HÆREDITATIS.

P R O
FRANCISCO MASSUCCIO.

Responsum pro veritate.

An institutus in usufructu, non dato alio hærede in proprietate, remaneat hæres universalis, vel potius hæreditas debita sit venientibus ab intestato; Et quatenus remaneat hæres, an jure impliciti fideicommissi, censeatur gravatus eisdem venientibus ab intestato, hæreditatem restituere.

S Y M M A R I U M.

- 1 **A** N magis congruat apponere institutionem hæredis in principia, vel sine.
- 2 *Facti series.*
- 3 *De questione, an institutus in usufructu, vel re certa, non dato alio hærede sit hæres universalis.*
- 4 *De ejus decisione, & qualis sit regula.*
- 5 *Nil refert an sit uxor, vel alter, sive an in usufructu, vel alia re.*
- 6 *Quatenus sit hæres, an censeatur gravatus restituere venientibus ab intestato.*
- 7 *Defectus potestatis in hoc non intrat.*
- 8 *Quomodo leges intelligi debeant.*
- 9 *Institutio in residuo est universalis.*
- 10 *Institutio hæredis non potest hodie fieri per quacumque verba.*

S C. I.

OB Notariorum Urbis, & rætus Ecclesiastici stylum, in testamentis, omnia legata, aliasque dispositiones præcipiendi, in fine autem adjiciendi hæredis institutionem, cujus oppositum (fortè melius) servant Notarii in Regno Neapolitano, aliisque partibus, quod cum hæredis institutio de jure sit caput testamenti, ea præmittitur, aliaque subsecuntur; Hinc proinde contingunt quandoque hujusmodi quæstiones, quoniam, tam testator, quam Notarius, vel alter testamenti scriptor, ab aliis dispositionibus defatigari, quandoque obliviscuntur adjicere institutionem, ut non semel præaxis medocuit, præsertim verò in isto casu; Siquidem Jo. Franciscus, instituit hærede usufructuariâ Justinâ uxore, quam dixit capere debere usumfructum à manu hæredis per eum instituendi, aliisque pluribus ordinatis legatis, ac factis dispositionibus, quarum executionem dicto hæredi instituendo commisit, plura in eum dirigendo, eum scribere neglexit; Quare sequutâ ejus morte, atque Justinâ uxore continuante in bonorum possessione, & fructione donec vixit, eâ quoque defunctâ, inter Franciscum ejus hæredem, ac venientes ab intestato testatoris, orta est controversia super hujusmodi hæreditatis pertinentia; Atque ex parte dicti Francisci pro veritate desuper consultus.

Card. de Luca P. I. I. de Hæred.

Respondi, quod licet ista apud DD. videatur, una de magis involutis quæstionibus, quæ in jure hæbeantur, ob nimiam opinionum varietatem, de qua, post antiquiores ab eis plene relatos, constat apud Menoch lib. 4. præf. 141. Adantic. de conject. lib. 4. tit. 5. Cyriac. contr. 43. Romæ. conf. 46. & 47. lib. 1. Altograd. conf. 77. lib. 1. Castil. lib. 3. contr. cap. 27. Bellon. jun. de jur. accresc. cap. 7. quæst. 7. & 10. apud quos habetur examinata quæstio, an regula, ut favor hæredis particularis in usufructu, vel aliâ re, proveniat à beneficio juris accrescendi, vel ex potentiale legis, ne contingat aliquem decedere pro parte testatum, & pro parte intestatum; Et consequenter, an morientis voluntas in hac materia operativa sit, necne; Vel potius legis dispositio ei prævaleat, ad eum, eo etiam invito, idem sequatur effectus.

Nihilominus, hujusmodi, ac similes quæstiones, hodie scholis, & Academiis reservandæ videntur pro juvenum ingeniis exercendis priusquam ad practicas conclusiones deveniant, (quamvis id male servetur, quoniam cum damna bilissimo usu, moderni Magistri, seu Lectores, etiam in Institutionum principiis, decisionibus, & practicis conclusionibus tyrones imbuere student, quo nil perniciosius, nilque damnabilius in foro etenim (in hærendo commendabili Curie stylo abhorrendi, ac refecandi superfluas disputationes) recepta est pro regula opinio, verè magis communis, & probabilis, ut institutus in usufructu, vel in re certa, remaneat hæres in universum, ut patet ex allegatis, quorum plures præsertim Cyriac. dicta contr. 43. num. 24. cum seqq. loquuntur in specie uxoris institutæ in usufructu, unde propterea pro consuetâ pragmaticorum in prætia, ista, & similes auctoritates magnificari solent, ut potè loquentes in individuo, quod tamen nil referre videtur, cum idem sit, an sit uxor, & quicumque alter, dum in jure favore uxoris aliquid peculiariter statutum non habetur; Prout magnificare solent loquentes in specie de usufructu, ut ultra Cyriac. habetur apud Bellon. jun. dicta quæst. 10. num. 20. & Romæ dicto conf. 46. & 47. & decis. 26. num. 5. quod pariter nihil refert, quoniam idem est, si institutio esset in alia re particulari, ut firmatur per Romæ apud Outhob. decis. 203. & in alijs ejus confirmatoriis.

A 3

Con-

De LUCA
de
testamentis
et cat.
CVI
9

DE HAEREDe ET HAEREDITATE

Constitutã verò istã regula, major quæstio cadit, an idem institutus in usufructu, vel re particulari, qui ob unam vel alteram ex dictis rationibus, alio non dato hærede universalis, efficitur talis, censeatur tamen jure impliciti fideicommissi gravatus restituere hæreditatem venientibus ab intestato, necne; Et super hoc pariter DD. nimium certant, indagando, an ad sit dictio taxativa, vel alia concurrant verba, seu adminicula, diversam defuncti voluntatem suadentia; Etposito quod concurrerent, an urgeat defectus potestatis, quod scilicet, nec volens possit id agere; Aliique ponderant clausulam codicillarem, seu in aliis similibus frigiditatibus immorantur, magnasque desuper retexunt quæstiones pariter pro meo iudicio, scholis, & Academiis congruas, quoniam verius est istam esse quæstionem potius facti, & voluntatis, quàm juris, ideoque juxta nimium frequenter insinuatam hujusmodi quæstionum naturam, seu qualitatem, certa, & determinata regula generalis cuiusque casus applicabilis dari non potest, atque erroneus est doctrinæ, ac decisionis unum casum ex ejus circumstantiis uno modo determinantes, cuiusque alteri applicare, quoniam ex singulorum particularibus circumstantiis, ac pro facti qualitate desumenda est decisio, eo modo, quo in fideicommissariis, aliisque voluntatis quæstionibus habemus.

Atque fabulæ species videtur assumptum, ut ex quadam juris civilis subtilitate, seu ex legum grammaticalibus significationibus, vel subtilibus argumentis induci debeat potestatis defectus, quodque invito moriente, debeat quis ejus hæreditatem ac bona obtinere, cum id solum procedat in ea successione, quam lex necessariam esse voluit, expressè adempta morienti potestate altere statuendi, ut (c. g.) habemus in legitima filii, vel parentibus debita à jure municipali, quandoque etiam aucta ad totum, ut præsertim in mulieribus respectu dotis contingere solet, sive in parente binubo, cum similibus; Aut ex qualitate bonorum in libero commercio non existentium, ut sunt feuda, & similia; Sed his circumstantiis cessantibus cum leges civiles apud nos, potius ex populorum recepto usu ob earum rationabilitatem habemus juxta legalem historiam pluries insinuatam, præsertim *sub tit. de servit. disc. 11* adeo ut in aliquibus partibus, in quibus illæ nostris moribus adaptatæ non sint, non fuerint receptæ, vel per contrarias leges municipales abolitæ, vel declarata, ut præsertim advertitur *sub tit. de success. ab intestato disc. 1.* Hinc proinde prorsus incongruum videtur, ob pedagogicas potius, quàm legales rigorosas significationes verborum, vel subtiles inductiones legum, in foro statuere hanc exorbitantiam, spernendi morientis voluntatem, quodque eo invito, vel nolente, alter ejus bona obtinere debeat; Et consequenter præcipua judicantis, vel Consulentis ad veritatem partes esse videntur, indagandi morientis voluntatem verisimilem, adhibendo veram, imò necessariam, sæpiusque insinuatam regulam, attendendi potius substantiam voluntatis, quàm verborum formalitatem; Atque ubi hæc assistat, illam attendere tanquam dominam & Reginam; Ea verò incerta, & ambigua existente, tunc recurrere ad juris regulas & propositiones expressas, vel saltem à magis communi, atque in foro recepta opinione statutas, quæ in hoc proposito, ut patet ex eisdem allegatis, & præsertim ex dicta decis. *Rota apud Orib. de. 203.* assistunt testamentario, quamvis in re certa scripto, potius quàm venientibus ab intestato, quos patet testatorem non contemplasse, neque cordi habuisse, dum ad testa-

menti confectioem processit, unde propterea animus declaravit decedendi testatus, non autem intestatus; Cumque erga jam honoratum affectionem ostenderit, merito lex in defectu hæredis universalis, quem testator in animo habebat, sed neglexit, supplet potius istum, quàm intestatos omnino neglectos, potissimè, quia ex communi stylo, in procemio adjici solet ista causa ordinandi testamentum, ne intestatus decederet.

In hoc item proposito: In una Firmana disputata in Congregatione Fabricæ, actum fuit de quodam testamento, in quo agebatur de instituto in solo residuo, atque bene resolutum est illum esse hæredem universalem, quoniam residui appellatione totum venit ad text. in l. 2. Cod. de hæred. instit. cum concord. per Peregrin. de fideic. art. 9. num. 6. Cancr. variar. part. 3. cap. 22. de jur. accresc. num. 82. Bellon. jun. de accresc. cap. 7. quest. 6. num. 10. Quamvis enim juris civilis antiqui subtilitas certam formam in hæredis institutione præscripserit, at tamen jus novum hujusmodi subtilitates subtilitatis, & quomodocumque verba concepta sint, substantia voluntatis, seu effectus attenditur, quoniam ubi lex plusquam clara, & præcisa non urgeat, nunquam sola formalitas verborum, substantiam voluntatis tollere debet, vel eam inefficacem reddere.

FIRMANA HAEREDITATIS

PRO
VICTORIA DE RUBEIS.
CUM
BENEFICIATO.

Casus disputatus coram M. Credo, resolutus pro Victoria

An institutus hæres in usufructu, post cuius mortem datus sit hæres in proprietate, & catur hæres universalis, qui alteri post mortem restituere sit gravatus; Vel potius alter dicatur hæres directus ab initio, institutus autem in usufructu censeatur legatarius, ad plures effectus exinde resultantés, & præsertim in hac facti specie, super restitutione fructuum perceptorum, in casu contraventionis.

SUMMARIUM.

- 1 DE effectibus ex ista quæstione resultantibus.
- 2 Facti series.
- 3 An & quando mulier contraveniens voluntati testatoris per transitum ad secunda vota restituat fructus.
- 4 De quæstione principali, an institutus in usufructu dicatur hæres.
- 5 Quomodo intelligenda sit regula, quæ desuper statuitur.
- 6 Quales sint conjecturæ unam, vel alteram voluntatem suadentes remissivæ.
- 7 De applicatione ad casum controversiæ.